

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
факультету систем і засобів масової комунікації

Юлія ГАРКАВЕНКО

«30» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.22 Історія зарубіжної журналістики

шифр із ОПП і повна назва навчальної дисципліни

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 06 Журналістика

спеціальність 061 Журналістика

освітня програма Журналістика

рік набору 2022/2023 форма навчання заочна термін навчання 3 роки 10 місяців

вид дисципліни обов'язкова

Розробник Гудошник Оксана Василівна, доцент кафедри ЗМК, канд. філол.наук

підпис

Погоджено гарант ОП

(підпис)

Лілія ТЕМЧЕНКО

(ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри масової та міжнародної комунікації
Протокол від «15» червня 2023 р. року №12

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету систем і засобів масової
комунікації

Протокол від «30» серпня 2023 року № 01

**Дніпро
2023**

**Опис навчальної дисципліни
заочна форма навчання**

Навчальний рік (роки*) викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумковий контроль				Індивідуальні завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)					
			екзамен	диф.залік	залік	курсова робота	форма	кількість		всього	аудиторні				самостійна робота
											всього аудиторних	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	
2023/2024	3	5	5				кнр	3,0	58	6	4	2			52
		6	6					3,0	52						52

1. Мета дисципліни.

У результаті вивчення курсу «Історія зарубіжної журналістики» фахівець повинен **знати**: етапи формування національних комунікаційних просторів європейських країн та США, соціокультурні чинники появи та розвитку комунікаційних систем у світі.

Підготовлений фахівець повинен **уміти**: аналізувати історико-політичні та соціокультурні процеси в аспекті їх впливу на комунікативні процеси; актуалізувати набуті навички аналізу публіцистичних текстів у журналістській роботі, орієнтуватися у масово-інформаційних та комунікативних процесах; використовувати знання з історії та теорії журналістики при створенні медійного продукту; застосовувати знання про принципи роботи світових, національних медіасистем у професійній діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Компетентності, визначені стандартом вищої освіти:

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК07. Здатність використовувати вітчизняний і світовий досвід у галузі соціальних комунікацій.

СК08. Здатність використовувати професійно-профільні знання й практичні навички з журналістики, масової комунікації та інформації, а також комунікаційних технологій для дослідження комунікаційних явищ і процесів і провадження ефективної медіадіальності.

Програмні результати навчання:

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПР19. Використовувати набуті знання в умовах динамічності сучасного мультимедійного продукту; застосовувати практичні рекомендації у процесі створення професійного та конкурентного продукту для мас-медіа.

ПР20. Застосовувати знання у передовому вітчизняного і зарубіжного досвіду створення медійного продукту, використовувати певні методи та прийоми у власній практичній діяльності.

ПР21. Знати особливості сучасної медіасистеми та адаптувати інформаційний продукт під запити та функції певного її елемента

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності).

Опанування навчальної дисципліни базується на знаннях, отриманих у процесі вивчення курсів «Теорія та історія журналістики» та «Теорія та історія соціальних комунікацій».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання за ОП	Номери тем
1	Формування загального уявлення про виникнення та генезу ЗМК	ПР21. Знати особливості сучасної медіасистеми та адаптувати інформаційний продукт під запити та функції певного її елемента. ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.	1.1
2	Набуття знань щодо історії інформаційних процесів і тенденцій, що сприяють розвитку інформаційного суспільства	ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції. ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.	1.2
3	На прикладі історії розвитку медіа провідних країн світу вміти аналізувати основні закономірності сучасних інформаційних процесів	ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел. ПР20. Застосовувати знання вітчизняного і зарубіжного досвіду при створенні медійного продукту, використовувати певні методи та прийоми у власній практичній діяльності.	1.3
4	Орієнтуватися у світових масово-інформаційних та комунікативних процесах	ПР19. Використовувати набуті знання в умовах динамічності сучасного мультимедійного продукту; застосовувати практичні рекомендації у процесі створення професійного та конкурентного продукту для мас-медіа. ПР21. Знати особливості сучасної медіасистеми та адаптувати інформаційний продукт під запити та функції певного її елемента.	2.1
5	Застосовувати прийоми збору, обробки і аналітичного узагальнення інформаційних повідомлень з урахуванням національних особливостей журналістики	ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел. ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.	2.2
6	На прикладі практичних медіакейсів презентувати результати власного аналізу історико-журналістських етапів. Вміти доводити свою думку з використанням наукової аргументації та журналістської практики	ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань. ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень	2.3

4. Структура навчальної дисципліни.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*			
		лекції	практичні	Лабораторні	Самостійна робота
1	Тема 1.1 Виникнення та становлення інформаційних систем Давнього світу, Середньовіччя та Нового часу	1	1		15
2	Тема 1.2 Епоха Просвітництва у генезі становлення комунікаційних світових систем	1	0,5		20
3	Тема 1.3 Національні стандарти формування комунікаційних систем в Європі, США та Японії у XIX-XX ст.	2	0,5		10
	КНР				7
Всього за 5 семестр		4	2		52
4	Тема 2.1. Становлення концепції масмедіа, стандартів якісної, масової преси у XIX–XX ст.				26
5	Тема 2.2. Історія становлення масмедійних систем Європи та США у XIX-XX ст.				26
Всього за 5-6 семестр					104

Тематика практичних занять

№ Тем н	Тематика (назва) практичного / семінарського / лабораторного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
<i>Розділ 1.</i>			
1	Тема 1. Додруковий період. Перші періодичні видання в Європі. Інформаційні канали епохи Середньовіччя. Виникнення політичної публіцистики 17 ст. в Англії.	1	1-7,31,33 2,3,31 2,3, 11, 40 16, 22, 25, 38
2	Національні особливості провітницької та політичної журналістики 18 ст. Публіцистика та журналістика Англії 18 ст.	0,5	
3	Практичний кейс: Журналістика США XIX-XX ст: історичний екскурс, типологія видань. Журналістика Великої Британії XIX-XX ст: історичний екскурс, типологія видань. Журналістика Франції та Німеччини XIX-XX ст: історичний екскурс, типологія видань. Технічні відкриття XIX-XX ст. Становлення	0,5	5-7, 9, 11,12, 14, 19,25,26,27,28, 30, 33, 41,42 8, 10, 20 23,26,29 24, 34, 35, 36, 37
Всього годин		2	-

Тематика самостійної роботи

№ Тем н	Тема самостійної роботи	години	Рекомендована література (№ з переліку)
1	Вступ. Етапи розвитку ЗМІ.	15	1-7,31,33
	Повсякденна комунікація у Давній Греції та Римі.		2,3,31
	Роль політичної комунікації у період буржуазних революцій. Революція та журналістика: типологія розвитку подій		2,3, 11, 40
2	Просвітницька журналістика у розвитку. Повсякденність на сторінках видань.	20	16, 22, 38
	Структура морального тижневика (досвід створення видання)		16, 22,25
	Світовий інформаційний ринок на початку століття. Особливості зрощення інформаційного та політичного капіталів у європейських країнах. Становлення диверсифікованих монополій. Монополізація, концентрація та конкуренція зарубіжних ЗМІ. Процеси централізації та		5-7, 28,33

	децентралізації, регіоналізації та спеціалізації у міжнародній журналістиці		
3	Британська, французька та німецька преса XIX ст. Чартизм та його вплив на англійську журналістику. Поява “пені-прес” як нового типу газет для бідних, їх відмінність від “якісної” газети. Столична та провінційна преса. “Нова ера” в англійській пресі. Преса часів Наполеона. Політичні вектори французької преси 30-х рр. XIX ст. Втілення інформаційної концепції преси в газеті Е. Жирардена “Ла прес”. Індивідуальна журналістика. Три стовпи французької преси: Гавас, Ашет, конкорціум п’яти”. “Справа Дрейфуса”, “Панамський скандал” та їх вплив на французьку політичну журналістику. Створення Бісмарком “служби преси” та її роль у пропаганді ідей єдиної країни. “Масовий вісник” і початок концентрації журналістської справи. «Великі видавці» (Мосе, Ульштейн, Шерль)	10	5-7, 9, 11,12, 14, 19,25,26,27,28, 30,41,42
	Журналістика США XIX-xx ст. Дей, Беннет, Грілі – засновники центової преси. Розвиток спеціалізованих видань. Фермерська преса. Дж. Пулітцер, У. Херст в історії американської журналістики. Інформаційні скандали кінця століття. Жанрові та типологічні новації в американській пресі між двома світовими війнами. Часопис новин (на прикладі журналу «Тайм»). Преса і війна. Типологія американських ЗМІ у повоєнний період. Справа Саллівана, документи Пентагону та Закон про інформацію в інформаційному процесі країни.	26	8, 10, 20, 24, 34, 35, 36, 37, 43
	Військова пропаганда: роль ЗМІ у інформаційних війнах XX ст. Німецька преса періоду фашизму. Розгром інакомислячої преси. Структура та організація преси при фашистській диктатурі. Пропагандистська діяльність Гебельса як приклад тоталітарного режиму. Антифашистська преса німецької еміграції. ЗМІ Німеччини у XX ст. Преса Веймарської республіки. Апарат нацистської пропаганди. Газети часу нуль. Типологія повоєнних концернів. Газетно-журнальний ринок Німеччини у II половині XX ст. Національні особливості світових ЗМІ у другій половині XX ст. ЗМІ країн Азії у XX столітті. Загальна характеристика. ЗМІ Північної та Центральної Європи у XX столітті. Загальна характеристика. Журналістика Північної Європи. Журналістика Центральної та Східної Європи: польські, словацькі, чеські ЗМІ.	26	23,26,29, 43, 17,18,19,20,21, 24,32,43
	КМР	7	
Всього годин		104	

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
		75-81
		64-74
Задовільно/Satisfactory		60-63
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Заочне відділення

Поточний контроль 5 семестр:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів

Опитування-бесіда за темами практичних занять (теми 1.1-1.5), 1 заняття 10 балів за доповідь		10
Завдання 3 по 10 балів		30
КНР		20
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60

Поточний контроль 6 семестр:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи 4 завдання по 15 балів	2-15 тиждень	60
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60

Семестровий контроль 5, 6 семестр:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Екзамен	100

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
<i>Форма 1. Опанування тем практичних занять</i>	
Бали	Критерій
незараховано	
1-4	Залежно від рівня підготовки до практичного заняття
<i>Форма 2. Практичні кейси</i>	
Бали	Критерій
1-2 бали	Здобувач має уявлення про об'єкт аналізу, може схарактеризувати проблему в загальних рисах
3 бали	Здобувач може проаналізувати окремі публікації, надати загальну характеристику видання
4-5	Здобувач вільно орієнтується в темі, презентує різні аспекти етапів журналістського розвитку, вміє робити аналітичні узагальнення стосовно тематики видань
<i>Форма 3. Оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи (виступ, презентація за темою дослідження)</i>	
Бали	Критерій
0,5-3 бал	Виступ за окремим тематичним завданням
3-5 бали	Презентація результатів власного аналізу історико-журналістських етапів.

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання: лекції, практичні; практичні кейси; виконання завдань самостійної роботи.

Інструменти та обладнання: Під час виконання самостійної роботи використовуються потужності навчальної лабораторії ФЗСМК ДНУ. КНР (КНР) проводиться у вигляді онлайн тестових завдань на платформі Офіс 365. Під час роботи онлайн використовується платформа Teams, курс лекцій супроводжується презентаціями та роботою з тематичними сайтами.

Програмне забезпечення: Програмне забезпечення для організації дистанційного навчання і комп'ютерного тестування: MS Office 365, MS Teams, MS Forms, MS PowerPoint, MS SharePoint; пакети прикладних програм Microsoft Office 2007 (MS Word); Google Chrome.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Бондаренко Т. Зарубіжна журналістика : навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 58 с.
2. Гудошник О. Історія виникнення преси : посібник до вивчення курсу. Частина I. Дніпропетровськ : ДНУ ім. О. Гончара, 2023. 25 с.
3. Жиленко І. Р. Історія зарубіжної журналістики (від античності до II пол. VII ст.): Навч. посібник. Суми: Видавництво СумДУ, 2010. 286 с.
4. Іванюха Т. Історія зарубіжної журналістики : навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності «Журналістика». Запоріжжя: ЗНУ, 2012. 85 с
5. Іванюха Т.В. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Журналістика» освітньо-професійної програми «Журналістика». Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 91 с.
6. Казакова Т. В. Історія зарубіжної журналістики: Методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання зі спеціальності «Журналістика». Харків: ХНУ, 2001. 19 с.
7. Хітрова Т. В. Історія зарубіжної журналістики : навчально-методичний посібник. Запоріжжя, 2019. 145 с.

Додаткова:

8. Blanchard M/ A. ed. (2013) [1998]. *History of the Mass Media in the United States: An Encyclopedia*. Routledge.
9. Brighton P. *Original Spin: Downing Street and the Press in Victorian Britain*. Bloomsbury Academic, 2016
10. Emery M., Emery E. *The press and America: An interpretative history of the mass media*. New Jersey, 1988. 684 p.
11. Griffiths D. *The Encyclopedia of the British press, 1422-1992*. Macmillan, 1992.
12. Hanitzsch, T., & Vos, T. P. Journalism beyond democracy: A new look into journalistic roles in political and everyday life. *Journalism*. 2018. Vol. 19. No 2. P. 146-164. <https://doi.org/10.1177/1464884916673386>.
13. McHugh, S. The affective power of sound: oral history on radio. *Oral History Reader*. 2015. Vol. 3. P. 510-527. <https://doi.org/10.4324/9781315671833-42>.
14. Moncriff Chris Livingon a Deadline: A History of the Press Association. London, 2001. 292 p.
15. Schmidt T. R. 'It's OK to feel': The emotionality norm and its evolution in U.S. print journalism. *Journalism*. 2021. Vol. 22(5). P. 1173-1189. <https://doi.org/10.1177/14648849209857>.
16. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство. Львів: Літопис, 2000. 318 с.
17. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку; [пер. з англ. Н. Климчук]. Львів : Кальварія, 2006.
18. Гресько О.В. Міжнародна журналістика : навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2009. 112 с.
19. Гудошник О, Темченко Л. Дискусійні аспекти міждисциплінарної взаємодії журналістики та усної історії. *Синopsis*. 2022. Вип. 2. С. 95-103. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2022.2.7>
20. Гудошник О. Історія журналістики в часи презентизму: досвід США. *Communications and Communicative Technologies*. 2021. Вип. 21. С. 13-22. <https://doi.org/https://doi.org/10.15421/292102>.
21. Гудошник О. Медіатизація усної історії: нові формати та платформи. *Медіасфера: локальне та глобальне*. Колективна монографія / за заг. ред. В.Д. Демченка. Дніпро : Журфонд, 2021. 214 с. С. 30–45. (1,53 д.а.)
22. Гудошник О.В. Феномен Іншого в історії становлення англійської журналістики. *Вісник ДНУ. Сер. Соціальні комунікації*. Т.23 2015. №12. Вип.15. С. 30-36.
23. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації: Посібник рекомендацій для працівників ЗМІ. Київ : «Компанія ВАІТЕ», 2016. 118 с.
24. Засоби масової інформації зарубіжних країн : ретроспективний бібліографічний покажчик Київ, 2004. 253 с
25. Мелешенко О. К. Історія журналістики Великобританії: Конспект лекцій / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка; Ін-т журналістики. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2010. 120 с.
26. Мелешенко О. К., Черняков Б. І. Журналістика Франції. *Наукові записки Інституту журналістики*. Том 10. С. 159–212.
27. Мелешенко О. К., Черняков Б. І. Чотири століття британської журналістики. *Наукові записки Інституту журналістики*. Том 9. С. 191–228.
28. Мелешенко О. К., Чічановський А. А., Шкляр В. І. Інформація, інформаційний. Словник термінів і понять для журналістів і політологів. Київ: Грамота, 2007. 72 с.
29. Почепцов Г.Г. Информационные войны. Київ : Ваклер, 2000. 576с.
30. Теорія міжнародної журналістики : збірка навчальних матеріалів, складена з урахуванням французької та голандської методик удосконалення журналістів. Київ : ІМІ, 2006. 88 с.

31. Федченко П. Преса та її попередники : історія зародження та основні закономірності розвитку. Київ : Наукова думка, 1969. 339 с.

Інформаційні ресурси (вказувати і репозиторій ДНУ)

32. <https://medialandscapes.org/>
33. [Media history // http://www.mediahistory.umn.edu/time/century.html](http://www.mediahistory.umn.edu/time/century.html)
34. [Museum of Broadcast Communications, Newseum: The Interactive Museum of News](#)
35. Riptide, (2013–2015) <https://www.digitalriptide.org/>
36. Washington Press Club Foundation. <https://www.wpcf.org/project-overview/>
37. Бібліотека Конгресу США (<https://www.loc.gov/>)
38. Британська бібліотека (оригінали просвітницьких видань) <http://www.bl.uk/learning/timeline/item126933.html>
39. Гудошник О.В. Методичні матеріали до практичних занять та самостійної роботи. http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_material&id=1465
40. Музей Д. Мільтона (<https://www.miltonscottage.org/support/>)
41. Оригінали видання «Панч» <https://sites.google.com/site/punchvolumes/>
42. Оригінали німецьких видань (архів) https://books.google.com.ua/books/about/Die_Braut.html?id=aV5KAAAACAAJ&redir_esc=y
43. <https://mediahistoryproject.org/>